

Statenvoorstel nr. PS/2016/286

Investeringsvoorstel 'Versterken MKB en Ondernemerschap'

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij
04.04.2016	2016/0120133	S. Karnebeek, telefoon 038 499 74 03 e-mail AJ.Karnebeek@overijssel.nl

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Investeringsvoorstel 'Versterken van MKB en Ondernemerschap in Overijssel'

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit nr. PS/2016/286 (bijgevoegd)
- II Budgettaire gevolgen van de 5^e wijziging van de Begroting 2016 (bijgevoegd)

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Belangrijke opgave van het coalitieakkoord Overijssel Werkt!" is het versterken van de regionale economie. Hierbij staat het behoud en groei van de werkgelegenheid centraal. Het bedrijfsleven speelt hierin een cruciale rol. Het overgrote deel van dit bedrijfsleven bestaat uit het Midden- en Klein Bedrijf (MKB). Het Overijsselse MKB levert 60% van de banen en is de motor van onze regionale economie!

Dit Statenvoorstel geeft invulling aan de prioriteit MKB en Ondernemerschap (beleidsdoel 5.4. Overijssel onderneemt). De provincie Overijssel heeft de afgelopen jaren verschillende programma's voor (met name) het MKB uitgevoerd. Bijvoorbeeld ten aanzien van innovatie en internationalisering. Deze inzet wordt gecontinueerd. In aanvulling hierop wordt de opgave Human Capital versterkt en de opgave ondernemerschap (inclusief startersondersteuning) toegevoegd. Ondernemerschap is immers de voedingsbodem voor innovatie, internationalisering en groei. Het hoofddoel van dit investeringsvoorstel is het behouden en waar mogelijk uitbreiden van de werkgelegenheid in de Provincie Overijssel. Dit doen we door het versterken van het ondernemerschap en daarmee de concurrentiekracht. Wij willen dit doel bereiken door een uitvoeringsprogramma met zes actielijnen (gebaseerd op analyses en behoeften uit de markt): (1) Startersondersteuning, (2) Organisatiekracht van het MKB, (3) Financiering, (4) Organisatorische Innovatie, (5) Familiebedrijven en (6) Snelle groeiers. Met het uitvoeringsprogramma geven wij een krachtige impuls aan de economie en werkgelegenheid.

Inleiding en probleemstelling

Een belangrijke opgave in het coalitieakkoord 2015-2019 "Overijssel Werkt!" is het versterken van de regionale economie. Het behoud en de groei van de werkgelegenheid staat centraal. Het bedrijfsleven speelt hierin een cruciale rol. Het overgrote deel bestaat uit het Midden en Klein bedrijf (MKB). In Overijssel zijn 68.457 bedrijven gevestigd waarvan er slechts 107 bedrijven groter zijn dan 250 werknemers. Het MKB is dé banenmotor van onze provinciale economie; het zorgt voor 60% van de werkgelegenheid. Voor het MKB spelen drie sleutelfactoren. Innovatie, Internationalisering en Ondernemerschap. De afgelopen jaren heeft onze inzet zich gericht op innovatie en internationalisering. In aanvulling hierop gaan wij deze periode ook 'ondernemerschap' stimuleren.

Parallel aan deze opgave is het onze ambitie om de meest ondernemingsvriendelijke provincie te zijn. We gaan voor een hoge waardering (van ondernemers) op onze dienstverlening en voor een aantrekkelijk ondernemersklimaat (zoals de bereikbaarheid, de kwaliteit van de vestigingslocaties, de mogelijkheden voor financiering, innovatie, internationalisatie, beschikbaarheid van personeel en ondernemerschap). In onze brief (PS/2016/230) bent u geïnformeerd over hoe wij onze 'ondernemingsvriendelijkheid' gaan meten en wie we daarbij betrekken.

Doel en resultaat

Het hoofddoel van dit statenvoorstel is het behouden en waar mogelijk uitbreiden van de werkgelegenheid. Dit door het versterken van het ondernemerschap en daarmee de concurrentiekracht. We monitoren dit hoofddoel met de volgende indicatoren, waarmee we de dynamiek en stand van zaken van het Overijsselse MKB kunnen volgen.

1. Ontwikkeling van het aantal banen in het MKB in Overijssel in vergelijking met de landelijke ontwikkeling.
Het aantal banen in het Overijsselse MKB (marktsector) is in de periode 2012-2015 nagenoeg gelijk gebleven (326.222 banen in 2015). In Nederland is het aantal banen in het MKB over deze periode gedaald met 2%. (Bron: BIRO)
2. Ontwikkeling van de toegevoegde waarde van MKB bedrijven in Overijssel in vergelijking met de landelijke ontwikkeling.
In Overijssel is het totaal aan toegevoegde waarde van het MKB in de periode 2011-2014 wat gedaald met 0,6% waar die landelijk in dezelfde periode is gestegen met 0,4%. (Bron: Panteia/ondernemerschap.nl)
3. Ontwikkeling van het aantal starters in de provincie Overijssel in vergelijking met de landelijke ontwikkeling.
Ontwikkeling van het aantal starters over de periode 2011-2014 lag in NL op 102%, in de Provincie Overijssel op 95% (Bron: KvK).
4. Ontwikkeling van het aantal bedrijven in het MKB in de provincie Overijssel in vergelijking met de landelijke ontwikkeling.
Het aantal MKB-bedrijven in de marktsector is in Overijssel in de periode 2012-2015 gegroeid met 6%, landelijk met 7%. (Bron BIRO).
5. Ondernemers waarderen het MKB beleid van de Provincie positief
0-meting volgt, zie ook statenbrief over meest ondernemingsvriendelijke provincie.

Daarnaast benoemen wij per actielijn concrete resultaten (aantal bedrijven dat gebruik maakt van ondersteuning/faciliteit en de waardering van de ondernemer hierbij).

Overwegingen

Wij stellen een uitvoeringsstrategie voor met zes actielijnen. Deze actielijnen zijn tot stand gekomen in interactie met het MKB. Werkbezoeken (MKB stages) bij 11 bedrijven door gedeputeerden Van Hijum en Maj, een MKB rondetafelbijeenkomst op 11 december 2015, diverse bestuurlijke gesprekken met ondernemers/bedrijven, koepelorganisaties, brancheorganisaties en ondernemersverenigingen, een inspiratiesessie met u op 3 februari 2016 en reflectie op het (concept) uitvoeringsprogramma door stakeholders hebben geleid tot voorliggend voorstel, van en voor het MKB.

Inhoudelijke conclusies op basis van voorgaand proces zijn:

- Voor het versterken van de concurrentiepositie van het MKB is, naast innovatie en internationalisering, ondernemerschap van groot belang.
- Het economisch middenveld is sterk in beweging.
Door onder andere het wegvallen van de ondersteuningsfaciliteiten van de Kamer van Koophandel/Syntens is er een hiaat ontstaan in de ondersteuningsstructuur ten behoeve van het MKB. Dit wordt als een gemis ervaren door veel MKB bedrijven.
- Naast het bestaande MKB is het voor de economische ontwikkeling van belang om te zorgen voor nieuwe bedrijvigheid. Startende bedrijven zorgen voor nieuwe economische dynamiek. Nieuw ondernemerschap opent nieuwe markten en bevordert nieuwe vaardigheden en bekwaamheden. De afgelopen jaren is gebleken dat wanneer je het startende bedrijf ondersteunt, het overlevingspercentage stijgt. Zie ook evaluatie IkStartSmart, u bent hierover geïnformeerd ((PS/2013/1038; PS/2014/489).

- Het MKB en de ZZP-ers hebben behoefte aan verbinding met lokale- en regionale collega bedrijven, inzicht in en goede toeleiding naar bestaande organisaties, projecten, programma's, regelingen, financieringsmogelijkheden etc. en grotere zichtbaarheid van bestaande instrumenten.
- Het MKB komt nog steeds lastig aan financiering. Banken zijn, zeker voor relatief kleine bedragen, terughoudend. Alternatieve vormen van financiering zijn in opkomst. Het MKB vindt het lastig met goede voorstellen te komen afgestemd op de eisen van de financiers.
- Ondernemers worden in toenemende mate geconfronteerd met een toegenomen snelheid van verandering. Levenscycli van verdienmodellen worden steeds korter. Tevens blijkt uit onder onderzoek dat het succes van een innovatie voor 75% wordt bepaald door organisatorische innovatie. *Dit is het samenspel tussen het ontwikkelen van nieuwe managementvaardigheden (dynamisch managen), het hanteren van innovatieve organisatieprincipes (flexibel organiseren), en het realiseren van hoogwaardige arbeidsvormen (slimmer werken) om het concurrentievermogen en de productiviteit te verbeteren.*
- Familiebedrijven vormen binnen het MKB een grote groep (ca. 70% in Overijssel). Door hun focus op continuïteit in plaats van op winst op korte termijn, vormen zij een stabiele basis. Familiebedrijven ervaren vaak problemen met de bedrijfsopvolging en/of missen veelal een goede bestuurstructuur.
- Snel groeiende bedrijven zorgen zowel direct als indirect voor economische groei: het zijn rolmodellen voor andere ondernemers, ze zorgen voor dynamiek bij bestaande bedrijven, ze zorgen voor werkgelegenheid en ze zorgen voor een positieve uitstraling van de provincie Overijssel. (Volgens de definitie van het CBS is een snel groeiend bedrijf een bedrijf met een gemiddelde jaarlijkse groei van 10 procent of meer in een periode van drie opeenvolgende jaren gemeten aan de hand van het aantal werknemers). Probleem is dat snelle groeiers vaak niet lang gevestigd blijven in Overijssel.
- Succesvolle sociale ondernemingen leveren een bijdrage aan economische, maatschappelijke en publieke belangen. Een sociale onderneming levert net als elke andere onderneming een product of dienst en heeft een verdienmodel. Geld verdienen is echter niet het hoofddoel, het is een middel om de missie te bereiken. Het doel van de sociale onderneming is maatschappelijke meerwaarde creëren.

Deze conclusies zijn verwerkt in de zes actielijnen. De actielijnen worden uitgevoerd vanuit de kerntaak regionale economie. Om deze kerntaak goed uit te kunnen voeren constateren wij dat het noodzakelijk is in te spelen op het wegvallen van KvK/Syntens uit de regio. Dit doen we voor de periode van dit programma en derhalve niet structureel. We gaan in het Interprovinciaal overleg (IPO) dit onderwerp adresseren teneinde het gezamenlijk te agenderen bij het Rijk.

Actielijn 1: Startersondersteuning

1. Het inrichten van een programma gebaseerd op de succesvolle ingrediënten van het IkStartSmart programma. Met daarbij expliciet aandacht voor starters die de ambitie en potentie hebben door te groeien en sociale ondernemingen.
2. Uitbouwen van een Overijssel dekkende eerstelijns (fysieke) ondersteuningsstructuur voor startende bedrijven. In samenwerking met gemeenten.

Actielijn 2: Organisatiekracht van Overijssel

1. Ondernemend Noaberschap: wij dagen ondernemersverenigingen in Overijssel uit om met plannen te komen om het lokale en/of regionale bedrijfsleven te versterken en actief te betrekken bij elkaar en haar ontwikkeling.
2. Ondersteunen van ZZP'ers d.m.v. netwerkvorming, contact met MKB en professionalisering.
3. Bevorderen sociaal ondernemerschap. Activiteiten op basis van resultaten van een werkconferentie.
4. Het versterken van advisering aan het bredere MKB vanuit de bestaande structuren ("makel- en schakelfunctionaliteit").

Actielijn 3: Financiering

1. We gaan verkennen op welke wijze wij het MKB aanvullend kunnen faciliteren om aan financiering te komen. Hiermee beogen wij meer ondernemers de kans te geven hun ondernemingsplannen te realiseren.
2. Doorverwijzen en informeren. We gaan (financiële) organisaties informatie verstrekken over financieringsmogelijkheden om zo richting cliëntèle/achterban snel en goed te kunnen doorgeleiden en bestaande regelingen goed te benutten.
3. Ondersteunen initiatieven voor alternatieve vormen van financiering vanuit ondernemers. Denk bijvoorbeeld aan het bevorderen van het opstarten van kredietunies.

Actielijn 4: Organisatorische Innovatie

1. Bewustwording. Ontwikkelen en uitvoeren van een bewustwordingsprogramma en hierbij minimaal 450 bedrijven bereiken.
2. "Leren van elkaar"-kringen. Bedrijven faciliteren die met elkaar kennis willen delen en kennis willen verkrijgen rondom organisatorische innovatie.

Actielijn 5: Familiebedrijven

1. Goed Bestuur. Project inrichten waar familiebedrijven ondersteund worden bij het (her)inrichten van de bestuursstructuur op basis van de opgedane ervaringen uit het project van het lectoraat van Windesheim. Bedoeld voor MKB bedrijven met meer dan 10 werknemers.
2. Bedrijfsopvolging. Project waarin familiebedrijven ondersteund worden bij bedrijfsopvolgingsproblematiek. "Leren van elkaar"-kringen vormt een belangrijk onderdeel.
3. Identificeren en ondersteunen potentiële bedrijfsopvolgers onder studenten in het onderwijs.
4. Jonge Bedrijfsopvolgingsregeling. We gaan 30 bedrijfsopvolgers ondersteunen en stimuleren te investeren in het bedrijf met een investeringspremie van maximaal € 20.000.

Actielijn 6: Snelle groeiers

1. Wij gaan 30 snelle groeiers in het MKB in Overijssel identificeren en waar mogelijk faciliteren in hun verdere ontwikkeling in Overijssel. Dit programma wordt in nauwe samenwerking met de innovatieloketten uitgevoerd.

In de uitvoering van bovenstaande actielijnen stellen wij één MKB regeling in voor "leren van elkaar"-kringen voor verschillende doelgroepen (ZZP'ers, bedrijven die het thema organisatorische innovatie willen implementeren, bedrijfsopvolgers in familiebedrijven en snelle groeiers). Daarnaast initiëren en faciliteren we een aantal projecten en/of functionaliteiten. Wij sluiten aan bij bestaande organisaties en initiatieven en ontwikkelen geen nieuwe structuren.

6Begroting

Actielijnen	Budget (afgerond)
1. Startersondersteuning en starters met groeipotentie	€ 3,00 miljoen
2. Organisatiekracht van Overijssel	€ 1,85 miljoen
3. Financiering	€ 1,37 miljoen
4. Organisatorische Innovatie	€ 0,40 miljoen
5. Familiebedrijven	€ 0,90 miljoen
6. Snelle groeiers	€ 0,93 miljoen
Programmamanagement (2017-2019)	€ 0,45 miljoen
Totaal	€ 8,90 miljoen

Bedragen zijn indicatief. Om in te kunnen spelen op actuele marktsituaties bestaat de mogelijkheid tussen de budgetten uit de actielijnen te schuiven. Door middel van P&C Cyclus wordt u hierover geïnformeerd.

Voorstel

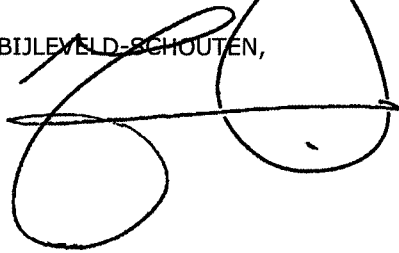
Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, als in concept in bijlage I verwoord.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,
MW. DRS. A.TH.B. BIJLEVELD-SCHOUTEN,

secretaris,
IR. J.M. OSINGA

Ontwerpbesluit nr. PS/2016/286

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 04.04.2016, kenmerk 2016/0120133,

overwegende dat:

1. het behouden en uitbreiden van de werkgelegenheid een speerpunt is van het coalitieakkoord "Overijssel Werkt";
2. naast innovatie en internationalisering *ondernemerschap* van groot belang is voor de concurrentiepositie van het MKB;
3. het Overijsselse MKB 60% van de banen levert en daarmee de motor van onze regionale economie is;
4. het economisch middenveld sterk in beweging is en dit onder andere heeft geleid tot het wegvallen van de fysieke ondersteuningsfaciliteiten van de Kamer van Koophandel/Syntens is er een hiaat ontstaan in de ondersteuningsstructuur ten behoeve van het MKB;
5. er een uitvoeringsstrategie met zes actielijnen is ontwikkeld, gebaseerd op de specifieke vraagstukken die rondom het MKB spelen;
6. *actielijn 1 (startersondersteuning)* beoogt nieuwe bedrijvigheid te stimuleren en het overlevingspercentage van starters te verhogen;
7. *actielijn 2 (organisatiekracht)* beoogt de verbinding met lokale- en regionale collega MKB bedrijven en ZZP-ers, goede toeleiding naar bestaande organisaties, projecten, programma's, regelingen, financieringsmogelijkheden en sociaal ondernemerschap te stimuleren;
8. *actielijn 3 (financiering)* beoogt voor MKB bedrijven mogelijke invulling van financieringsbehoeften te verruimen;
9. *actielijn 4 (organisatorische innovatie)* beoogt het aanpassingsvermogen van het MKB te vergroten;
10. *actielijn 5 (familiebedrijven)*, beoogt de stabiele basis die familiebedrijven vormen voor een toekomstbestendige (regionale) economie te versterken;
11. *actielijn 6 (snelle groeiers)* beoogt snel groeiende bedrijven die veel bijdragen aan de economische groei van Overijssel voor Overijssel te behouden;

besluiten:

1. stemmen in met (de voorgenomen) inzet op de zes actielijnen:
 1. starterondersteuning en starters met groeipotentie
 2. organisatiekracht van Overijssel
 3. financiering
 4. organisatorische innovatie
 5. familiebedrijven en
 6. snelle groeiers.

2. hiervoor een bedrag van € 8,9 miljoen te oormerken (investeringsprestatie 5.4.1 Versterken ondernemerschap) en dit bedrag vanuit de Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel over te hevelen naar Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel conform bijgevoegde begrotingswijziging (bijlage II),

3. dat bij de Begrotingen 2017, 2018 en 2019 de concrete inzet inclusief de verdeling van het investeringsbedrag over de zes actielijnen moet worden toegelicht (onder investeringsprestatie 5.4.1).

Zwolle,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

griffier,

Bijlage II: ovc z budgettaire gevolgen van de 5^e wijziging van de Begroting 2016

Investeringsvoorstel Versterken MKB en Ondernemerschap

(bedragen x € 1.000)

Volg-nummer	Kern-taak	Beleids-doel	Prestatie	I/S	Omschrijving	2016			2017			2018			2019		
						Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
20			5.4.1	I	Financiering en algemene dekkingsmiddelen - programmakosten (Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel) I - programmakosten (Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel)	8.900	8.900	8.900- 8.900-									
					Totaal structurele exploitatiewijzigingen	8.900	8.900										
					Totaal incidentele exploitatiewijzigingen	8.900	8.900										
					Totaal exploitatiewijzigingen	8.900	8.900										
					Geraamd EMU-saldo vorige wijziging			44.984-									2.809-
					Mutaties EMU-saldo deze wijziging												
					Nieuw geraamd EMU-saldo (geraamd saldo +/- lasten + baten)			44.984-									2.809-

LEGENDA

- 1. Ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer
- 2. Milieu en energie
- 3. Vitaal platteland
- 4. Mobiliteit
- 5. Regionale economie
- 6. Culturele infrastructuur en monumentenzorg
- 7. Kwaliteit openbaar bestuur
- 8. Gebiedsontwikkelingen
- 9. Sociale kwaliteit
- 10. Bedrijfsvoering
- 20. Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Lasten: - = verlaging
+ = verhoging

Baten: - = verlaging
+ = verhoging

Saldo: - = financiële ruimte neemt af
+ = financiële ruimte neemt toe
= Baten +/- lasten

I/S: betreft incidentele lasten & baten (I) of structurele lasten & baten (S) conform uitgangspunten Begroting 2016, paragraaf 4.4.2

